

ZSILVÖLGYNAPLO

ELŐFIZETÉSI ÁR:

1. évre	40 lei
6. évre	70 lei
1 évre	130 lei

Társadalmi és szépirodalmi hetilap
Megjelenik minden szombaton

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIV:

Strada Cimitirului (Temeleu. G.)

Elnökválasztásra

készül Erdély sokat szenvedett kisebbségben lévő magyarság. Legközelebb majd összejönnek a „civilis urak” a tatárkőponyak és a régi hétszilvafás sallangokkal ismét választanak maguknak. A választás után pedig minthi semmiesem történt volna, újra hozzá fognak honmentő munkájukhoz és reklámiái fogják ősi jogait, amelyeket elődök Ferdinándtól vagy Zápolyai Jánostól kaptak Enyedió politikájuk judaspenze képen.

Mi ezzel a választással valóban nem is törődnek. Hagynák, hogy fusson ez a felsőbb osztály most is sallangos álmai után. Hogy mégis foglalkozunk vele, ennek csak az a magyarázata, hogy az erdélyi mágános lapjai már hetekkel ezelőtt telekürtölték az erdélyi magyarság fülét, hogy csak X grófra adják le a szavazatot és csak ipilon bíró urat támogassák a jelöltségben, mert ezeknek az uraknak már az aszajuk is kancellár volt a császár irodájában. Azt írják továbbá ezek a lapok, hogy Erdélybe a jázsi-féle politikát akarják „egyesek” érvényesíteni. Ezzel a huligán eszmével elakarják áruini a magyarságot, akik ezt képviselik stb.

Kötelességünk megmondani azon keveseknek, akik lapunkat olvassák, hogy azok az X gróf és ipilon bíró urak nem akarnak egyebet a dolgozó kisebbségi magyarságot mint egy régi, vallásosságot félreértő és földtelén embereket, akiknek mindig az legyen eszébe, hogy a politika „uri huncutság” és nem való ez szegény ember számára.

A szegény ember csak dolgozzék és ne törődjék azzal, hogy mit csinálnak az urak az ország házában.

Hát kedves X gróf uraim ez a politikai éra már lejárt. Bármennyire szeretnék is Önök visszállítani a régi kormányzati rendszert, ez már nem fog Önöknek sikerülni. A mai időket már

más szellemek töltik be és Kossuth Lajosnak az a gondolata, hogy a balkáni népek egyetlen föderációba tömörüljenek, mégis csak megvalósulás felé tart. Az erdélyi és vele az erdélyi magyarság is ráeszmélt már arra, hogy csak demokratikus erők jöhetnek számításba a jövőt illetően. A jázsi-féle „bolsevik” politika pedig nem akar mást mint a legmesszebbmenő demokratikus rendszert, amely csak idős és jó lehet mindenikre egyformán.

Ezt a pártpolitikát kell követni a kisebbségi magyarságnak. Szakítani kell a régi korrhadt

politikai szellem felfogásával. Olyan erők kell csak támogatni, amely biztosítja a kisebbségek fejlődését minden irányban.

Nem lehet az, hogy egyik oldalról a hatalom, másik oldalról pedig a saját vezetői nyomják el a tömegek gondolkodását.

Az elnök személyisége ezeket a dolgokat kell, hogy garantálja. Olyan embert kell az elnöki székbe illeszteni, aki kizárólag a dolgozó tömegeket képviseli minden alkalmakon. Ezt a jótállást azonban nem a mágános urak elnöksége hozza meg, hanem olyan ember, aki szívet-lelkekkel meggyőződött demokratikus ember.

Brazíliai levél

Zaharánsky József levele — Villanyos kalauz lett a fuvaros gazdából — „En már Braziliát egészen megelégettem” — írja Zaharánsky.

Petroşeni, október 8. Előnk emlékezeiben van még mindnyájunknak az a pár év előtti kivándorlási láz, amely a Zsilvölgvényben lévő munkásságot is ellátta és tömegesen szállította őket a távoli világörzse minden jói igérve nekik a láthatatlan világban. Egy Herceberger Gyula nevű kivándorlási ügynök ezerszáma csapta be a szerencsétlen embereket és szállította őket jó pénzért Brazília vad és keleten vidékeire örökös rab-szolgálatnak. Mi már akkor teleleztük ezt a kivándorló társaságot. Megírjuk róla, hogy nem egyebek, mint egyszerű ügynökök valami ottani pénzcsopornak és arra spekulálnak, hogy olcsó munkaeőrt szállítsanak a tőkének.

Ezzel a kivándorlási lázzal ment el körülünk Zaharánsky József is. Neki itt is elég jól ment és mint fuvaros nem szorult meg, ha a mindennapi kenyeret az asztalra kellett tenni családja élére.

A pénzvagy azonban elfogta őt is. Pár évvel ezelőtt, mint ki egy nagy panaszos levelet írt, amelyből bőven beszél az ottani „ragyogó” életről. A levélből alább kiderül pár érdekes részlet:

Kedves jó Anyám!

Az én helyzetem az utóbbi időben nem jól ment, két hónapig munká nélkül voltam, s kezdem beado-sódni. Nagy nehezen némi ismeretségem révén sikerült bejutni a villanyos társasághoz kalauz gyakornok-nak. Megkezdtem a gyakornokoskodási időt, de már a

harmadik napom beöltött ismét a krach. Még pedig ju-lus 5-én délelőtt a villanyossal egy bent a belváros-ban jártam, amilyen 9 óra tájban elkerült a forgalmas utcákon és tömeges töltözéssel, a népek százezrek mindenféle eszerezzel, de én nem tudtam semmiről semmi. Az én villanyos-vezetőm mondta nekem, hogy menjünk haza, mert kiűtött a forradalom, de én nem akartam, mert még parancsot a vezénylő íródból nem kaptam. En tehát az éres villanyos tovább indítottam, s amint egy kanyarhoz értünk, hát láttuk, hogy a leg-szebb utcán lövés árak van ásva, s a benne lévő ka-tonák ráolták a villanyosra. Szégyen ide-oda, de én egy keűt a pad alá bujtam s onnan mindent a motor ve-zelőnek, hogy menjünk vissza az állomásra. Innen si-került szerencsén bejutni az állomásra csak a villanyos-ban lőttek ki vagy három ablakot. Mikor az állomáson voltam csak ott hallottam meg, hogy mi történt. A sa-pulati katonaság kezdte a forradalmat a drágaság miatt, s az idevaló forradorság harcolt ellenük. A katonák vá-gási a forradalmárokat egy napi heves harc után az egész várost elfoglalták. A nép pedig mind a városban, voi-senél sem tudott kimenekülni. Harmadnapra jött ka-tonaság, tüzérség Jö-roaneiból a forradalom leverésére, ezek az egész várost körülveték. Ezután kezdődött az igazi rémes harc, maga a hadsérítet a város volt s benne a lakosság, akiknek semmi részük nem volt a for-

Portraill.

Tavaszdofott.

A téli hóvilág erenyedt levegőjében olvadni kezdett a Minden.

A széles, nagy futelep magas deszkaraká-sai között imbolygó léptekkel dolgoztak a ne-héz munkások. Szivőkben lázasan dobogott az élet és arról ábrándoztak keserves életök-ben is, hogy jobban mutassák meg igazi em-bert arcukat

Az egyik munkás egy hatalmas fadarabot emelt fel a földről és karjaiban megfeszültek lámos eret. Arcuk fehéren világított az olvadni készülő havas nap fényétől és rotapadt sugá-rával az életük rabosok pillanatára.

A deszkákat zsegetestű lányok hordták vállukon és az életük ebben a rabosok holt-szaga világában jutott a szent öröm karjába. Portráldogták...

Fehérék...

Te Mária — kiadtál feld az egyik mun-kás — hány éves vagy te?

Csendes, meleg keresetlen szavakkal.

A férfi gög szemmel vált meg pillanatra a ledny előtt. Tudja liheg és sive hangosabban dohog. A Nagy Természett tavaszi pompája

sugárzott az arakon és bennük a szerelmes Ember és az örök Nő heve és akaratú viharzott.

— Most multam tizenhat éves.

— Tizenhat?

— Igen!

Tesztük reggeltől estig fáradtan túrl, hogy rabotlanság és egy pillanatra mégis egymás szemébe néznek.

— Tizenhat év.

A lányléd ez az év ísteni másmort és örömet jelent.

— Szerelmet.

— Boldogságot.

— Holnapot.

— Élelet.

Szeretlek már valakit? — kérdi a férfi.

A lány lestei fejt. Nyaka hosszan előre nyúlik és lábatál kapargó a női forogások között. Szeretlek már? — sugja vissza neki valami láthatatlan lény. Fojt már a serűd? — kérdi töle valaki titkon. Éret, hogy forró me-legség fut át testén és meleg lást ver ki hom-lokán a vér.

Az első szerelem gondolata.

Az első egymással váltó éjszaka.

A Szeretlek...

A nap lejjebb csuszik a fáradt égen és

terhes fellegek fenyegetik az éjszakát. A két test tovább éret titkos világát. A titkos szót ott mindakettőjük szívébe, érik, hogy egymással dohog a szívuk...

A szél egykedvűen zörgeti a kopasz ágakat. A tavaszt szél...

Estére szent elhaládozással megvőrdők egy-mást A szoros után örömmel és elbizakodással mennék egybe mellett. Mindakettén tisztán. Szivők forran dohogva éret, hogy egymás lesznek. Polgári szabályok és Bolzac jóhiszemű ofortámdt semmibe sem veszik. Az életük va-lami egasság, természetes pillanatok el őt. Tiszta embéri arca. Mert a munka szor-rok szivőiről most az életbe mennek. Nek semmi a világ téz millió évek történelme, mert így van ez rendjén, hogy előbb halgatnak a szivükre és csak aztán jönnek a polgári tör-vénykönyvek poros lapjai. Az élet, hatalmas! az mindent legelő. A munkásság és a munkás-fu pedig az életet akarják.

És termékenységük a legtitkosabb természet. Élni!

És minden ezután jön, aminek jönni kell.

A holnap is.

Molnár Sándor.

radalomban. Az ellenforradalmárok megkezdték a város ostromlását. A város szélén lövész árkokban a katonák lövedékeik egymásra fegyverrel, gépfegyverrel, s dum-dum golyóval, ami az európai világháborúban el volt tiltva. A tüzérség pedig éjjel-nappal lőtte a városig. Val az a sok fegyver és gépfegyver-roppogás meg a sok ágyúbombólódás az embert máig megbolondította. Épp a mi házuk előtt volt a lövész árk s három gépfegyver. Mi kijelöltem, hogy a lövedék semmit csak a földön fektetünk ruháitól, hogy el ne szálljon egy-egy golyó, ami az ablakon vagy a falon fordult át. Mind-nyájan reszkedtünk s a gyermekek sírta. Nappal még egy-egy szünetet tartottak, akkor még ki lehetett menni a házból vizet hozni, friss levegőt színi meg a szükséges dolgokat elvégezni, de mihielyi egy fegyver megszólt, rögtön be kellett menni, bezárkózni s a földre fektetni. Vagy keszervesen elült egy rémes hét, de akkor már megijedtünk, mert előgott az egész elelem, már csak egy ebéd főzésére volt még. Kenyer már nem is volt egyáltalán csak puliszka. Megettük az utolsó ebédet, már vacsora nem volt, de eszünkbe sem jutott az, mert az ágyú gránátok mind a ház körül ütöttek le, már várak a halált, mert ahová becsapott ott minden elpusztult házastól együtt. Ez az éjjelet a harc rémes volt, az lelkiállat, olyan dionó ször-zéle volt, reg-gelre lecsendesedett, mint kivrátá kimentünk az utcára s a házuk előtt a halotti katonák s három sebesült. Mindnyájan egész áspadnak voltunk, a szemünk be volt esve s sótt ké karikás volt, úgy néztünk ki, mintha mind sírból kelünk volna fel. De most honnan szer-zünk élelmet. Elindultunk mindnyájan ahányan voltunk annyi fél, veszedelmes volt, mert lövedékek állandó-an, de muszáj volt, mert kényszerített a gyomor. A vá-rosból azért mégis sikerült csanakol hozni egy ná-pra való élelmet, ha veszedelmes is volt, már mind-egy volt vagy félnek vagy éhen halunk, igaz a csol-nakra ráölték, de csak a zrk lisztbe furdott a golyó s e miatt egy kilányi liszt kárba ment, de más bji nem volt, szerencsénél haza kerültünk s volt élelem. Egy-egy hét volt a még ezután jött katól még réme-s, az utolsó héten már a ház álltunk egy pincé-s, ott felfüszkoltunk, mert a gránátok ilyen közel csap-koztak hozzánk. A városban igen nagy károk voltak, össze lőttek 15 nagy gyárak, rengeteg szép épület dőlt romba, s ami a legszomorúbb nagyon sok civil ember, asszony gyermek meghalt. Egy délután egy elelem út-felben legalább harminc asszony s gyermek volt, amik-öt egy ágyú gránát betálat s a ki ott volt, mind el-pusztult. Egy német városi keresztes kórházba is be-ült három gránát s igen sok beteget elpusztított még számos ilyen példák voltak. A forradalmárok látták, hogy a város pusztul ól máttak, három heti rémes har-uán egy vasnap éjjel össze szedték magukat 12 szer-tyény nyomán, muncióval a város bankjainak összes pénzével megsejtek. *El telt úgy ó a forradalomnak, de Rio-Janeiro környékén még most is tar s lehet, hogy győzni fognak. Két ezret német s egy ezret ma-gyar s velük szökött is most is harcolnak. A forrad-alom után három napra megindultak a villanyosok s ne-héz is megkezdődött a munkám. Most már nagyon be-adosottam, már 320 milereis korszapénál tartotam, most egy kicsit nehéz lesz amik ki evőlekek belőle, addig sokat kell dolgozunk s uti ennél a társatagnál az emberek nincs szabad ideje soha sem ünnep sem vasárnap, a villanyos mindig jár s kalauz is kell járni vele. 12 napig voltam gyakornok s most már szeren-csén levizsgáztam s már két hete kalauz vagyok fizetmi elég jól fizetnek, s van néha melletti jövedelem is. Egyébként egészséges vagyok hála istennek s ha isten ad erőt, egészséges legyeksem, dolgozom, mint mindig előbb össze tegyek egy pár garasi s menjek ha-zam, de én én én évszázadi egészen megelégedtem. Az időjárás is már rosszabb, mostanában úgy hidegek volt-ak, hogy európai téli kabátot fűzünk, az itteni lakosok is hidegek int nem fűtnek benn a szobában, hanem csak a hideg szél sőtélát be a cseresek köről.*

Na de most remélem írtam eleget. Irjél, sokatokat csakol esereit lád! Jósai.
São-Paulo, 1924. szeptember 1-én.

Vásárhelyi, Plancier & Comp.

Vas

Fűszer

Festék

Petrozeni, Telefon 53.

Pontos kiszolgálás!

Előfizetőink és hirdetőink figyelmébe!

A tisztelt előfizetőinkkel tudatjuk, hogy azok, akik a harmadik negyedévet az elmúlt héten befizették, rendben vannak az előfizetéssel december első feléig. Kérjük azokat az előfizetőket, akik még az előfi-zetést nem küldték be, hogy küldjék be hozzánk mielőbb az esedékes előfizetési díjat, mert lapunkat nem támogatja semmiféle intézmény és így rá van kényszerítve az előfizetők pontos támogatására.

Hirdetőinket is felkérjük, hogy a hirdetési díjaikat a nyugta kéz-bevitésekor fizessék meg, mert a lap adminisztrációja megköveteli, hogy a hirdetések után a hirdetők teljesítsék erkölcsi köteleességüket.

Tisztelettel:

A Zsilvölgyi Napló kiadóhivatala.

Gh. Tătărescu a romániai kisebbségek minisz-tere az elmúlt héten fontos tanácskozást tartott Dacia kultúrminiszterrel a kisebbséget ért iskolai tö-vény-nyel kapcsolatban. Tătărescu miniszter megígérte a nála lévő kisebbségi küldöttségnek, hogy megelé-géssel fogja elintézni a romániai kisebbségeket ért sérelmeket és azon lesz, hogy a jövőben mindenki meg legyen elégedve Gh. Tătărescu meg írtal em-ber. A szomszédos Gori vármegyébe országgyűlési képviselő. Hogy műveltsége és politikai iskolázott-sága emelte őt a legnehezebb állásba a kisebbségek miniszteriünnának élére.

Felől szerkesztő: Evian Eugen.
Szerkesztő: Molnár Sándor.

Előfizetési és hirdetésekért elfogad:
Petrozenin: Gröz Vilmos hírdőpártállás.

Csalás az egész!

— Önök bizonyára veszik észre, hogy ilyenkor, ősszel milyen szomorú világfajdalommal telik verse-tek, poemátikák írni a poeták. Minden versorban egy métermázs fajdalom dalol. Szomorú, bus érzé-s ballagunk a sorokban, amint a toll forgatónál elis-rajtjuk a nyarat, a napsgarat, a fak lombos leveleit stb.

Önök bizonyára elolvassák e sorokat, (ha elol-vassák...) és ha gondjuk megengedik al is méltaz-nak látni mondván:

Igazán milyen szomorú is az Élet... — és egy pár pillanatra elhervedez szemük.

En megvallom bizonyos ellenszenvvel szoktam kívénni ezeket az ellágyulásokat s több ízben inten-zívebben gondolkozva rájöttem, hogy bizonyos csalás van a dolgban.

Egy darab g és az azt hittem, hogy ezek a lyrai szomrúadások szavból, poeta szaviból fakadnak s mentek minden materialistól.

Tegnap azután rájöttem a dolog nyitjára s meg-

állapítottam, hogy eme őzi keseregések 95%-val gyál-lázatosan bromázókat a naiv közönséget.

Talan kicsi merész állításomhoz a következők adtek impulzust.

Húvós októberi este lévén eszmétársulás révén megakadt szemem téli kabátom s eről cipőme sikiott tekintetem.

Nem állhatom, hogy túlságosan jókedvű lettem volna, de ez a szemlézőlő gyallázatos módon lesaj-t. Szomorúan állapítottam meg, hogy úgy téli ka-bátom, mint cipőm végelegenyelgélésben szenved és semmi biztatást nem nyújt afélő, hogy a közélő hi-degekben oltalmuk alá menekedhessen.

Bálszemmel hirtelen szembevet kaptam és pénz-tárcám lapsó idomai meggyőztek a vigázhatatlan helyzetől.

Egy pillanat és rettettenesen elkecsereitem. Eszembe jutott a nyár, amikor sem kalapra, se telikabátba nincs az emberek szükségse s oly éles lett a kon-trasz, hogy majd elpityeredtem.

... És akkor egy tulvilági hang aljas móda megszólalva bennem, arra ösztökél, hogy gondola-tom szerencsétlen szikamák kihalásával, inn kezdjek. Eszt ezrekkor leleplezem.

Kedves Kötőháza! Ismertetett egriestálisak szom-rú viszonyaink hátánál azt egy olyan megható líta-mát vezettem a papírra, hogy magam is elámulam. Mind jobban szembe öltök. Éltos cipőm és ko-pott kabátom szilmette, anél meggrázóbb sorokat vetettem a papíra s talán rendbe is lett volna mind-ez, ha másnap — természet fel — egy valónat új ka-bátot találom a szekrényemben.

De nem! Sőt, utál rongyaim, mintha gonyo-an vigyorogtak volna rám olyasmórn, mint akinek kö-z van a poézishez!

Hát ezt mint öntudatos poeta nem thöröm és ezennel az egész őzi keseregések leleplezem, a világunk kiáltom, hogy az a tömördek őzi vers, poéma, bucsu, siránkozás nem a poeták lelkeiből fakad, hanem amint kiderítettem: a *rongyos kabdók, halapok és cipőkötő s eszt, ne is ülön fel nekik senki.*

(Na tessék! Most veszem észre, hogy ez az írásom is a fenti okokból született meg. Tudjátok mi? Ennek se ülön fel senki.)

Csalás az egész!

Evian.

Hozzátok vissza a mosolyt a gyerme-kek arcára! Folytatva a zetekali testvérvérem szá-mra megindított gyűjtőket, meghajlok néhez anyagi viszonyaink közepette is megindító előzár-koztások előtt. Közölve rövidesen eddigi gyűjtő-sünk eredményét, újra Hozzátok fordulok, Magyar Véreink! Képpit ruhában rossz épület s talán üres gyomorral mennek a magyar gyermekek az iskolába. Iákonny, tandíj és az iskolázatlás egyébb er ké-résedések gonja kól már az ó árucakra is. Tíketek ké-rünk, kiket az anyagi gondok még nem fosztottak meg az élet leheztéseitől, gondolatok vissza gonja-dalmat ifjúságotokra és vegyettek le a gondot a gyer-mekek vállairól. Zetekánál előzárkoztások meg-alotta a próbát, hozzátok vissza a mosolyt a gyer-mekek arcára is. Még testvérv szeretteit: az *Or-szágos Magyar Párt.*

Berihetel francia tábornok az elmúlt héten meglátogatta a Zsilvölgyi szénárny telepét. Ezze ka-pcsolatban több oldalról kérdőszókódok töltek, hogy miért nem írunk semmit a nevezetes eseményről. A kérdőszókódok ki ehelyen megüzünk, hogy a sajtó nem volt meglíva erre az ünneplésre és hi pedig nem akartuk a hivatal vendég ajtó melletti szerepét betölteni.

Consumul muncitorilor din Valea-Jiului S. A. Petroșani

FILIALE: VULCAN, ANINOASA, PETRILA

in Petroșani: Str. Mihai Viteazul 11 și în Piață Str. Regele Ferdinand 17.

Face comerț de măcelărie, mezeluri, brutărie, coloniale, manufactură (textile), tutun, sare, săpun, cereale și de ori ce alte articole necesare gospodăriilor

Vinde la toată lumea, mai efin ca ori unde!

Zsilvölgyi Munkás Szövetkezet Neszvénytársaság Petroșeni

FIÓKOK: VULKÁN, ANINOSZA, PETRILA

Petroșeniben: Str. Mihai Viteazul 11 és Str. Regele Ferdinand 17, a Piacon.

Foglalkozik a kereskedelem minden ágával. Ajánlja dusan felszerelt fűszer, termény, divatáru, dohány, só, szappan, husáru és hideg felvágott raktárát.

Legolcsóbb beszerzési forrás!

Pontos kiszolgálás!

TELEFON

BIR OU

CENTRAL

No. 66.

MAGAZIN

No. 65.

THOMAS BINDER és FIAI
Sörgyára SIBIU.

Likör, szesz, sör és mindenféle italok állandóan raktáron kaphatók a zsilvölgyi lerakatoknál.

Petroșeni Lupeni
Str. Avram Stancu Str. Reg. Ferdinand
No. 20, Telefon 57 Fábán Márton

LÖWY SÁNDOR áruháza a férfiszabó szakmában Hunyadvármegye legnagyobb üzeme és legnagyobb szövetraktára PETROȘENIBEN.

Nagyterdemű vevőimnek vanszerencsém a közelgő őszi szezonnra elsőrendű uriszabósgomat ajánlani, ugyszintén dusan felszerelt szövetraktáromat is.

Készítek kiváló szakember vezetésével a legkényesebb igényeknek megfelelő mindenféle ruhadarabokat és pedig:

Iskolai ruhákat, egyenruhákat, raglónokat, vadászkabátokat, sportruhákat, lovaglónadrágokat stb.

Ugyszintén raktáron tartok mindezekből készen is, melyek a lehető legolcsóbb áron kerülnek eladásra.

Bárki kívánságára szabaszom dusan felszerelt colectioval bárhová leküldöm rendelések felvételére.

Atázhatatlan sárcipők és a legujabb divatu női és férfi cipő különlegeségek kaphatók

a

„Turul”
cipőgyár

Petroșeni fiókiában.
Strada Regele Ferdinand.

Nefogadion el mást!

Pyram, Revolver, Léda gyártmányu legjobb cipőkrémet. Felülmul minden más gyártmányt. Terpentes és a bőrt megóvja.

A Besco-féle „Ideál” likör és Bányász rum mellett fűtölünk a világra!

Baumel Steiner & co.
Likörgyára Kir. udvari szállítók.

Zsilvölgyi képviselője

Welsz Manó
kereskedelmi irodája.

A legujabb őszi női és férfi cipő ujdonságok megérkeztek a

Derby
uri cipőüzletbe.

Petroșeni Str. Reg. Ferdinand u.

Uvegdemionok fonott kosárral olcsó áron kaphatók a butorgyárban.